

Dosarul nr. 2ra-1189/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. G. Stratulat)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sârbu, V. Buhnaci, D. Dulghieru)

ÎNCHEIERE

15 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de către reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Constantin Cachița și a recursului declarat de către recurentul Gheorghe Sobieski-Camerzan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Sobieski-Camerzan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei,

împotriva deciziei din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a fost admis apelul declarat de către Gheorghe Sobieski-Camerzan, a fost modificată hotărârea din 28 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea reparării prejudiciului moral, cu modificarea sumei de bani încasate cu titlu de reparare a prejudiciului moral de la 20 000 lei până la 50 000 lei. În rest, a fost menținută hotărârea din 28 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La data de 15 iulie 2020, Gheorghe Sobieski-Camerzan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 01 iulie 2004, a fost forțat de un grup de polițiști să elibereze bunul său imobil amplasat în mun. XXX str. XXX.

Afirmă reclamantul că, la 01 iulie 2009, Judecătoria Centru, mun. Chișinău a emis hotărârea irevocabilă, prin care a dispus evacuarea Ministerului Afacerilor Interne din bunul imobil enunțat.

Menționează reclamantul că, executorul judecătoresc a refuzat să execute

hotărârea irevocabilă a instanței de judecată și a instalat în încăperile bunului imobil amplasat în mun. XXX, str. XXX, Sindicatele Colaboratorilor Organelor de Forță.

Comunică reclamantul că, la 31 iulie 2012, a depus în instanță, o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM, sindicatului Colaboratorilor Organelor de Forță din RM (în continuare SCOF RM), executorul judecătoresc Olga Delev cu privire la obligarea de a executa hotărârea judecătorească și evacuarea din încăperi.

Susține reclamantul că, cererea de chemare în judecată menționată constituie obiectul examinării cauzei pendinte nr. 2rh-19/2018, în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Invocă acesta că, din cauza tergiversării examinării cauzei civile nr. 2rh-19/2018, suferă prejudicii materiale și morale, deoarece este în imposibilitate de a se folosi de bunul imobil menționat mai sus.

Solicită reclamantul Gheorghe Sobieski-Camerzan, repararea prejudiciului material în sumă de 200 000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 88 000 lei, cauzat prin lezarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

Prin hotărârea din 28 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat de la stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Gheorghe Sobieski-Camerzan suma prejudiciului moral, cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei în mărime de 20 000 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției al RM, a fost admis apelul declarat de către Gheorghe Sobieski-Camerzan, a fost modificată hotărârea din 28 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea reparării prejudiciului moral, cu modificarea sumei de bani încasate cu titlu de reparare a prejudiciului moral de la 20 000 lei până la 50 000 lei. În rest, a fost menținută hotărârea din 28 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea deciziei emise, instanța de apel a conchis că, soluția dată de prima instanță, urmează a fi menținută, ca fiind legală și corectă, constituind rezultatul examinării în ansamblu a tuturor probelor anexate prezentei cauze.

Sub un alt aspect, instanța de apel, analizând hotărârea primei instanțe în raport cu materialele cauzei, a considerat că aceasta, a determinat insuficient quantumul reparației prejudiciului moral ce urmează a fi încasat în beneficiul reclamantului-apelant.

Din materialele cauzei rezultă că, la data de 15 iulie 2020, Gheorghe Sobieski-Camerzan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei.

La caz, sa constatat că, la data de 01 iulie 2004, reclamantul a fost forțat de un grup de polițiști să elibereze bunul său imobil amplasat în mun. XXX str. XXX.

În acest context, la 01 iulie 2009, Judecătoria Centru, mun. Chișinău a emis hotărârea irevocabilă, prin care a dispus evacuarea Ministerului Afacerilor Interne din bunul imobil enunțat.

Astfel, executorul judecătoresc a refuzat să execute hotărârea irevocabilă a instanței de judecată și a instalat în încăperile bunului imobil amplasat în mun. XXX, str. XXX, Sindicatele Colaboratorilor Organelor de Forță.

În consecință, la 31 iulie 2012, reclamantul a depus în instanță, o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM, sindicatului Colaboratorilor Organelor de Forță din RM (în continuare SCOF RM), executorul judecătoresc Olga Delev cu privire la obligarea de a executa hotărârea judecătorească și evacuarea din încăperi.

Ca rezultat, din cauza tergiversării examinării cauzei civile nr. 2rh-19/2018, reclamantul a suferit prejudicii materiale și morale, deoarece a fost în imposibilitate de a se folosi de bunul imobil menționat supra.

Cu referire la cerința lui Gheorghe Sobieski-Camerzan, privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, instanța de apel just a considerat ca fiind întemeiate concluziile primei instanțe privind admiterea pretenției date, reieșind din faptul că, termenul de examinare a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Sobieski-Camerzan, a constituit aproximativ opt ani, termen ce a fost calculat de la data parvenirii cererii de chemare în judecată în instanța de judecată (26 octombrie 2012), iar soluția definitivă pe marginea cauzei date fiind pronunțată de către Curtea Apel Chișinău abia la 27 octombrie 2020.

Astfel, la caz, instanța de apel corect a reținut faptul că, deși la data adresării în judecată a reclamantului o soluție definitivă pe caz încă nu era pronunțată, aceasta fiind pronunțată tocmai la 27 octombrie 2020, aceasta nu a împiedicat reclamantul de a solicita și pretinde încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil, în sens că, procedurile pendinte se iau în considerație.

Totodată, instanța de apel în mod legal a exclus orice dubiu asupra faptului că, depunerea cererii de revizuire asupra deciziei din 30 ianuarie 2013 a Curții de Apel Chișinău de către Gheorghe Sobieski-Camerzan, este o circumstanță ce a generat nerespectarea termenului rezonabil de examinare a cauzei ce este imputabilă reclamantului, or, după cum rezultă din încheierea din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cererea de revizuire are la bază hotărârea CtEDO din 13 februarie 2018, prin care s-a constatat violarea art. 8, art. 13 din Convenție și art. 1 din protocolul nr. 1 la Convenție, de altfel declanșarea procedurii de revizuire fiind inevitabilă.

Prin urmare, Colegiul conchide cu certitudine că, durata excesiv de mare a neexaminării cauzei încalcă cert dreptul reclamantului-apelant la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile, și, în consecință, dreptul la un proces echitabil, garantat reclamantului atât de legislația națională pertinentă citată mai sus, cât și de normele internaționale.

Mai mult ca atât, Colegiul ține să accentueze că, acțiunea în temeiul căreia Gheorghe Sobieski-Camerzan s-a adresat cu cerere de chemare în judecată și asupra căreia ultimul invocă nerespectarea termenului rezonabil al examinării cauzei, are la bază o hotărâre judecătorească irevocabilă încă din 14 aprilie 2009 emisă de

Judecătoria Centru, mun. Chișinău, care până la momentul de față nu a fost executată.

De asemenea, instanța de apel just a respins argumentele invocate de Ministerul Justiției al RM, precum că termenul de examinare s-a datorat în mare parte comportamentului reclamantului, iar perioada de referință în speța principală nu depășește limita rezonabilității pentru astfel de cauze, or, Ministerul Justiției al RM, în detrimentul prevederilor art. 4 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, nu a justificat nicicum, termenul de peste opt ani, de nesoluționare a cauzei, perioadă în care nu se cunoștea care era soarta cauzei, astfel argumentele invocate de către Ministerul Justiției al RM în acest sens nu pot fi reținute, deoarece sunt neîntemeiate, iar neexaminarea cererii lui Gheorghe Sobieski-Camerzan nu poate fi imputată reclamantului în sensul expus la art. 2 alin. (2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Din considerentele menționate, Colegiul conchide că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia de a dispune încasarea sumei de 50 000 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral, fapt ce corespunde jurisprudenței CtEDO în cauze similare, potrivit căreia compensația pentru prejudiciul cauzat de neexaminarea în termen rezonabil a cauzei constituie între 1000 și 7000 euro, echivalentul în lei moldovenești, iar în acest context quantumul de 20 000 lei acordat de către prima instanță în calitate de prejudiciu moral, este unul vădit insuficient.

Ca urmare, Colegiul conchide cu certitudine că, instanța de apel just a respins ca fiind neîntemeiate declarațiile intimatului Ministerul Justiției al RM, precum că reclamantul nu ar fi prezentat careva suport probatoriu referitor la quantumul prejudiciului, or, în temeiul art. 4 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, anume în sarcina Ministerului Justiției al RM, este pusă probarea lipsei unui atare prejudiciu, la caz neexaminarea cauzei începând cu data de 26 octombrie 2012 și până în prezent denotă cu certitudine un prejudiciu cauzat reclamantului, prin crearea unei situații de incertitudine asupra bunurilor deținute în proprietate și lipsirea de dreptul de a dispune juridic de aceste bunuri.

Cu referire la solicitarea reclamantului Gheorghe Sobieski-Camerzan privind repararea prejudiciului material, Colegiul corect a constatat că, în sensul art. 4 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin încălcarea termenului rezonabil de judecare a cauzei și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Corespunzător, Colegiul, constată că, prima instanță just a reținut că, la materialele cauzei reclamantul nu a prezentat nici o probă pertinentă și veridică, care ar demonstra suportarea unui prejudiciu material ca urmare a încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil.

Distinct de aceste constatări și ca urmare a studierii materialelor cauzei, instanța de apel întemeiat a ajuns la concluzia că, pretențiile reclamantului-apelant sunt parțial întemeiate, concluziile contrare ale intimatului în acest sens fiind

combătute prin constatările menționate supra, din care considerente hotărârea primei instanțe a fost modificată în sensul nominalizat.

La 04 iunie 2021, recurentul Gheorghe Sobieski-Camerzan a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

La 07 iulie 2021, reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Constantin Cachița, a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursurilor, recurenții au exprimat dezacordul cu decizia recurată, calificând-o ca fiind neîntemeiată și pasibilă de casare în temeiul prevederilor art. 432 alin. (1), (2) lit. a) și (4) din Codul de procedură civilă.

Reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Constantin Cachița a opinat că, prima instanță și instanța de apel au aplicat eronat normele de drept material, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, au apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 07 iulie 2021 instanța de recurs a comunicat participanților la proces recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 164).

Prin referința depusă la 26 iulie 2021, intimatul Gheorghe Sobieski-Camerzan, a solicitat de a considera recursul declarat de către reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Constantin Cachița, ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 21 aprilie 2021, iar cererile de recurs au fost depuse la 04 iunie 2021 și la 07 iulie 2021.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces la 17 mai 2021, prin intermediul poștei electronice, conform scrisorii de însoțire (f.d.142), însă careva date ce ar confirma recepționarea acesteia de către recurenți la actele cauzei lipsesc. Astfel, recursurile sunt declarate în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de către recurentul Gheorghe Sobieski-Camerzan și reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Constantin Cachița, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de către recurentul Gheorghe Sobieski-Camerzan și reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Constantin Cachița, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul părților recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs,

întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera ca fiind inadmisibile recursurile declarate de către recurentul Gheorghe Sobieski-Camerzan și reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Constantin Cachița.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către recurentul Gheorghe Sobieski-Camerzan și recursul declarat de reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Constantin Cachița, împotriva deciziei din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat